KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2019 m. birželio 18 d.

dėl 2021–2030 m. laikotarpio Bulgarijos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projekto

(2019/C 297/02)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ([1]), ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

kadangi:

(1) pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 kiekviena valstybė narė turi Komisijai pateikti 2021–2030 m. laikotarpio integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projektą, atitinkantį to reglamento 3 straipsnio 1 dalies ir I priedo reikalavimus. Pirmieji integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų projektai turėjo būti pateikti iki 2018 m. gruodžio 31 d.;

(2) Bulgarija nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projektą pateikė 2019 m. sausio 15 d. Šio plano projekto pateikimas yra kartotinio Komisijos ir valstybių narių sąveikos proceso, vykdomo siekiant priimti galutinius integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus ir juos įgyvendinti, pagrindas ir pirmasis etapas;

(3) Reglamentu (ES) 2018/1999 reikalaujama, kad Komisija įvertintų integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų projektus. Komisija nuodugniai įvertino Bulgarijos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projektą pagal atitinkamus Reglamento (ES) 2018/1999 elementus. Šis vertinimas ([2]) skelbiamas kartu su šia rekomendacija. Toliau pateikiamos rekomendacijos grindžiamos minėtu vertinimu; tose Komisijos rekomendacijose gali būti visų pirma aptariama: i) tikslų, uždavinių ir įnašų užmojo lygis siekiant kolektyviai įgyvendinti energetikos sąjungos uždavinius ir visų pirma pasiekti Sąjungos 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo tikslus, taip pat tos valstybės narės siekiamas elektros energijos tinklų sujungimo mastas 2030 m.; ii) politika ir priemonės, susijusios su valstybių narių ir Sąjungos lygmens uždaviniais, ir kita politika ir priemonės, kurios gali būti svarbios tarpvalstybiniu mastu; iii) papildoma politika ir priemonės, kurių gali prireikti siekiant įvykdyti integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus; iv) esamos politikos ir priemonių ir planuojamos politikos ir priemonių, įtrauktų į integruotą nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą, sąveika vieno energetikos sąjungos aspekto srityje ir skirtingų aspektų srityse ir jų derėjimas;

(4) rengdama rekomendacijas Komisija, viena vertus, atsižvelgė į poreikį susumuoti tam tikrus kiekybinius suplanuotus visų valstybių narių įnašus, kad galėtų įvertinti Sąjungos lygmens užmojį, ir, kita vertus, poreikį atitinkamai valstybei narei suteikti pakankamai laiko deramai atsižvelgti į Komisijos rekomendacijas prieš parengiant savo galutinį nacionalinį planą;

(5) Komisijos rekomendacijos dėl valstybių narių atsinaujinančiųjų išteklių energijos užmojų grindžiamos Reglamento (ES) 2018/1999 II priede pateikta formule, pagrįsta objektyviais kriterijais;

(6) Komisijos rekomendacijos dėl energijos vartojimo efektyvumo grindžiamos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato veiksmų plano projekte nurodyto nacionalinio užmojo lygio vertinimu lyginant jį su kolektyvinių pastangų, kurių reikia Sąjungos tikslams pasiekti, lygiu ir prireikus atsižvelgiant į pateiktą informaciją apie konkrečias nacionalines aplinkybes. Nustatant galutinius nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo srities įnašus reikėtų atsižvelgti į galimybes taupant energiją sutaupyti lėšų, o tuos įnašus pagrįsti patikima ilgalaike pastatų renovacijos strategija ir energijos taupymo priemonėmis, kurios turi būti įgyvendintos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES ([3]) 7 straipsnį. Valstybės narės taip pat turėtų įrodyti, kad jos tinkamai taikė principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“: visų pirma jos turėtų paaiškinti, kaip energijos vartojimo efektyvumas padeda ekonomiškai efektyviai įgyvendinti nacionalinius konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos tikslus, užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir spręsti energijos nepritekliaus problemą;

([1]) OL L 328, 2018 12 21, p. 1.
([2]) SWD(2019) 225.
([3]) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

(7) Valdymo reglamentu reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų bendrą investicijų, reikalingų norint įvykdyti nacionaliniame plane nustatytus uždavinius, pasiekti jo tikslus ir užtikrinti jame nustatytus įnašus, apžvalgą ir bendrą tų investicijų šaltinių vertinimą. Rengiant nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus turėtų būti užtikrintas nacionalinės politikos ir priemonių skaidrumas ir nuspėjamumas, kad būtų užtikrintas investicijų tikrumas;

(8) kartu 2018–2019 m. Europos semestro cikle Komisija daug dėmesio skyrė valstybių narių investicijų poreikiams, susijusiems su energetika ir klimatu. Tai matyti iš 2019 m. Bulgarijai skirtos ataskaitos ([4]) ir Komisijos rekomendacijos dėl Tarybos rekomendacijos Bulgarijai ([5]), kurios pateiktos per Europos semestrą. Vertindama integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų projektus, Komisija atsižvelgė į naujausias Europos semestro išvadas ir rekomendacijas. Komisijos rekomendacijomis papildomos naujausios per Europos semestrą pateiktos konkrečiai šaliai skirtos rekomendacijos. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad jų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose būtų atsižvelgta į naujausias per Europos semestrą pateiktas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas;

(9) be to, Valdymo reglamentu reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė tinkamai atsižvelgtų į visas Komisijos rekomendacijas jos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano, kuris turi būti pateiktas iki 2019 m. gruodžio 31 d., projektui, o jei atitinkama valstybė narė į rekomendaciją arba didelę jos dalį neatsižvelgia, ta valstybė narė turėtų pateikti ir viešai paskelbti savo motyvus;

(10) valstybės narės turėtų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose ir vėliau Eurostatui arba Europos aplinkos agentūrai teikiamuose atnaujintuose planuose teikti tokius pačius duomenis, jei tinka. Be to, baziniam lygiui, naudojamam modeliuojant ir prognozuojant, apskaičiuoti labai svarbu naudoti tą patį šaltinį ir, jei turima, Europos statistiką. Naudojantis Europos statistika būtų galima geriau palyginti integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose pateikiamus duomenis ir prognozes;

(11) į galutinį integruotą nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą turi būtų įtraukti visi Reglamento (ES) 2018/1999 I priede nurodyti elementai. Todėl reikėtų įvertinti planuojamos politikos ir priemonių makroekonominį poveikį ir pagal galimybes jų poveikį sveikatai, aplinkai, užimtumui, švietimui ir gebėjimams, taip pat socialinį poveikį. Rengiant galutinį integruotą nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą turi dalyvauti visuomenė ir kiti suinteresuotieji subjektai. Šie ir kiti elementai išsamiai aprašyti kartu su šia rekomendacija skelbiamame tarnybų darbiniame dokumente ([6]);

(12) integruotuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose sudaroma galimybė nuosekliai nustatyti ilgalaikę politiką ir priemones atsižvelgiant į aspektų sąsajas, rodančias potencialią jų sinergiją arba riziką. Projekto plane aprašant politiką ir priemones kai kurios sąsajos, atrodo, nagrinėjamos, bet galutiniame plane reikėtų jas įvertinti išsamiau aprėpiant visus penkis aspektus. Į analizę būtų galima įtraukti kiekybinius įverčius, taip pat nurodyti galimas neigiamas politikos ir priemonių sąsajas ir paaiškinti, kaip Bulgarija ketina spręsti šį klausimą. Visų pirma, reikėtų išsamiau įvertinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, energetinio saugumo ir vidaus rinkos aspektų sinergiją laikantis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“. Taip pat reikėtų nuodugniau apsvarstyti energijos vartojimo efektyvumo reikšmę sprendžiant energijos nepritekliaus problemą. Svarbus elementas, kurį reikėtų išsamiau įvertinti galutiniame plane, be kita ko, išlaidų ir konkurencingumo požiūriu, yra planuojamo tolesnio anglimis kūrenamų elektrinių naudojimo ir didesnio dujų naudojimo ryšys su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu. Kitas elementas – biomasės naudojimo poveikis į apskaitą įtraukiamam absorbuojamam teršalų kiekiui žemės naudojimo ir miškininkystės sektoriuje. Nagrinėjant mokslinių tyrimų, inovacijų ir konkurencingumo aspektą reikėtų išsamiau įvertinti elektros gamybos ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų naudojimo sąsają;

(13) būtų gerai, jei galutiniame integruotame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane būtų pateikta nuodugni analizė, kokią padėtį mažo anglies dioksido kiekio technologijų sektorius šiuo metu užima pasaulinėje rinkoje, turint omenyje, be kita ko, pramonės sektorių, kuriuose suvartojama daug energijos ir išmetama daug anglies dioksido, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Būtų naudinga plane išryškinti sritis, kuriose turima konkurencinių pranašumų, ir galinčius kilti sunkumus ir tuo remiantis nustatyti uždavinius, politiką ir priemones tinkamai juos susiejant su įmonių ir pramonės politika. Galima skirti daugiau dėmesio sąveikai su žiedine ekonomika ir jos svarbai, visų pirma, išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui;

([4]) SWD(2019) 1001 *final*/2.
([5]) COM2019) 502 *final*, 2019 m. birželio 5 d.
([6]) SWD(2019) 225.

(14) Komisijos rekomendacijos Bulgarijai grindžiamos Bulgarijos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projekto vertinimu, kuris skelbiamas kartu su šia rekomendacija ([7]),

REKOMENDUOJA BULGARIJAI IMTIS ŠIŲ VEIKSMŲ:

1. Padidinti Bulgarijos užmojo lygį, kad 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis įgyvendinant Sąjungos 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslą būtų bent 27 %, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2018/1999 II priedo formulėje. Galutiniame integruotame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane pateikti tos dalies orientacinę trajektoriją, rodančią, kaip bus pasiekti visi Reglamento (ES) 2018/1999 4 straipsnio a punkto 2 papunktyje nurodyti atskaitos taškai, atsižvelgiant į poreikį dėti daugiau pastangų ir kolektyviai pasiekti tą tikslą. Pasiūlyti išsamią ir kiekybiškai įvertintą politiką ir priemones, atitinkančias Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 ([8]) nustatytus įpareigojimus, ir sudaryti sąlygas laiku ir ekonomiškai efektyviai užtikrinti tokį įnašą. Padidinti užmojo lygį šildymo ir vėsinimo sektoriuje siekiant įgyvendinti orientacinį tikslą, nustatytą Direktyvos (ES) 2018/2001 23 straipsnyje, ir pasiūlyti politiką ir priemones siekiant įgyvendinti transporto tikslą, nustatytą Bulgarijos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projekte ir pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 25 straipsnį. Pateikti išsamesnę informaciją ir nurodyti priemones, kuriomis bus sudaromos sąlygos vartoti iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintą energiją ir dalyvauti atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijose, kaip numatyta Direktyvos (ES) 2018/2001 21 ir 22 straipsniuose, įskaitant administracinių procedūrų supaprastinimą.

2. Padidinti užmojo lygį, susijusį ir su pirminės, ir su galutinės energijos suvartojimo mažinimu, atsižvelgiant į poreikį dėti daugiau pastangų siekiant Sąjungos 2030 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslo ir pagrįsti jį tinkama politika ir priemonėmis, kuriomis iki 2030 m. pavyktų sutaupyti dar daugiau energijos. Pagrįsti siūlomą politiką ir priemones poveikio vertinimu ir pateikti išsamesnę informaciją apie kiekybinį jų poveikio energijos kiekiui, kurį tikimasi sutaupyti, įvertinimą ir įgyvendinimo tvarkaraštį. Išsamiau paaiškinti, kaip bus didinamas šalies energijos taupymo įpareigojimų sistemos veiksmingumas, kad būtų galima pasiekti numatomus rezultatus.

3. Pateikti patikimą dujų tiekimo šaltinių įvairinimo strategiją, kurioje būtų nurodyti svarbūs pagrindinės infrastruktūros projektai ir jų reikšmė. Patikslinti ilgalaikio branduolinių medžiagų ir kuro tiekimo strategiją, visų pirma atsižvelgiant į numatomą branduolinės energijos gamybos pajėgumų didinimą.

4. Nustatyti į ateitį orientuotus rinkos integracijos uždavinius ir tikslus, visų pirma dėl priemonių, kuriomis siekiama kurti konkurencingas didmenines ir mažmenines rinkas, skatinant konkurenciją šalies viduje, be kita ko, pereinant prie vien tik rinka pagrįstų kainų ir panaikinant tarpvalstybinės prekybos kliūtis.

5. Su energetikos sąjunga susijusius nacionalinius mokslinių tyrimų, inovacijų ir konkurencingumo sričių uždavinius ir finansavimo tikslus, kurie turi būti įgyvendinti nuo dabar iki 2030 m., patikslinti taip, kad juos būtų galima lengvai išmatuoti ir jie padėtų siekti integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano tikslų kitose srityse. Tokius uždavinius pagrįsti konkrečia ir tinkama politika bei priemonėmis, įskaitant tas, kurios turi būti parengtos bendradarbiaujant su kitomis valstybėmis narėmis, kaip antai Europos strateginis energetikos technologijų planas.

6. Sustiprinti regioninį bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis narėmis ir veikiančiais regioninio bendradarbiavimo tinklais, kaip antai Vidurio ir Pietryčių Europos dujų tinklų sujungiamumo (CESEC) aukšto lygio grupe, atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos vartojimo efektyvumo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir konkurencingumo klausimais ir taip atsižvelgti į bendras problemas ir bendrus tikslus. Yra didelis tolesnio bendradarbiavimo potencialas atsižvelgiant į būsimus pokyčius elektros energetikos sektoriuje, įskaitant poreikį daugiau energijos gauti iš atsinaujinančiųjų išteklių ir didinti netaršaus transporto dalį, o tai gali padaryti poveikį elektros jungtims ir prekybai regione.

7. Pateikti bendrą investicijų, reikalingų šalies ekonomikai modernizuoti įgyvendinant energetikos ir klimato politikos uždavinius, apžvalgą. Pateikti bendrą investicijų šaltinių įvertinimą, įskaitant tinkamą nacionalinį, regioninį ir Sąjungos lygmens finansavimą. Taip pat kaip finansavimo šaltinį apsvarstyti ekonomiškai efektyvų perdavimą kitoms valstybėms narėms pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/842 ([9]).

([7]) SWD(2019) 225.

([8]) 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

([9]) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

8. Išvardyti visas energetikos subsidijas, visų pirma susijusias su iškastiniu kuru, ir veiksmus, kurie jau įgyvendinti, bei planus siekiant laipsniškai jų atsisakyti.

9. Papildyti sąveikos su oro kokybės ir oro teršalų politika analizę, kurioje būtų nurodytas ir kiekybiškai įvertintas įvairių scenarijų poveikis oro taršai, pateikiama pagrindžiamoji informacija ir apsvarstyta sinergija bei kompromisai.

10. Geriau integruoti su teisingu ir sąžiningu perėjimu susijusius aspektus, visų pirma pateikti daugiau informacijos apie planuojamų uždavinių, politikos ir priemonių socialinį poveikį ir poveikį užimtumui bei gebėjimams, ypač atsižvelgiant į pertvarkos poveikį anglių pramonei ir pramonės sektoriams, kuriuose ir išmetama daug anglies dioksido. Geriau išplėtoti strategiją, kaip bus sprendžiami energijos nepritekliaus klausimai, be kita ko, pateikiant jo įvertinimą, kaip reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

Priimta Briuselyje 2019 m. birželio 18 d.

Komisijos vardu

Miguel ARIAS CAÑETE

Komisijos narys